

Delavska Pravica

Glasi krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva cesta — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.— Cena: za 1 mesec Din 4., za četrt leta Din 10., za pol leta Din 20.; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije, in naročnina na upravo: Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nadstr. Telefon 2265 — Številka čekovnega računa 14.900

Ponoven klic

Dne 6. januarja 1929. je bila ukinjena tedanja ustava, razpuščene so bile politične stranke, nastopila je diktatura. Gospodarski krogi so hoteli imeti dobiček iz nastalega kaosa. Pozdravne brzobjavke so kar deževale tedanji vladi. Takoj za pozdravnimi brzobjavkami pa so sledile resolucije in deputacije, ki so zahtevale demontažo socialno zaščitnih zakonov. Delavstvo je strahoma gledalo v bodočnost in to upravičeno! In kdo je tedaj nastopil v obrambo delavskih pravic?

Edino Jugoslovenska strokovna zveza je ostala zvesta svojemu programu tudi v tistem kaosu, tudi v tistih težkih in nevarnih dneh. Na zgodovinski seji dne 27. januarja 1929. so člani vodstva JSZ z velikim rizikom, da izgube osebno svobodo in da bodo kar najhujše preganjani, sklenili resolucijo na kraljevsko vlado in na najvišje mesto, v kateri so jasno in odločno rekli: *roke proč od delavskega zaščitnega zakonodaja!*

Če je tedaj ostala naša socialna zakonodaja neokrnjena, je to v zelo veliki, če ne v pretežni meri zasluga JSZ. Samo delavstvo dravske banovine je ravno vsled tega dejstva za težke tisočake na boljšem, kakor bi bilo sicer.

Šest let so trajali režimi močne roke, šest let je delovno ljudstvo Jugoslavije moralo gledati, kako slabo gospodarijo z narodnim premoženjem, in moralo je molčati. Šest let je bila na eni strani gonja po oblasti za vsako ceno, na drugi strani pa je šlo celotno gospodarstvo navzdol: trgovina in obrt sta skoraj zastali, kmet je obubožal, delavec je stradal, dobesedno stradal tisti, ki je imel delo, umiral od lakote in gnjeva tisti, ki je bil brez dela.

In danes?

Neizmerena je škoda, ki so jo prizadela našemu narodu zadnja leta, škoda, ki seka globoke rane v moralnem, gospodarskem in socialnem oziru. Vera v zakone je padla, saj so se zakoni kršili od zgoraj, vera v poštenje je padla, vera v državo kot občno socialno, vsem enako pravično tvorbo je padla, vera v svetost načel je padla, vera v pravico je padla. Ostalo pa je razočaranje nad oblastjo, ostala je mržnja do vsega, ostal je gnjev, ostal je obup in — glad. Da, ostala je gladna in pravice žejna duša, ostalo je kruha lačno telo. To je bilanca zadnjih let.

Pri zadnjih državnoborskih volitvah je manjšina premagala večino. Sledila je nova vlada, ki se proglašala za vlado demokracije. Želimo, da demokracija do konca zmaga.

Pričakujemo, da bo nova vlada pristopila k reševanju gospodarskih socialnih vprašanj s tisto energijo, ki jo po tolikih letih demontriranja upravičeno pričakuje vse delovno ljudstvo.

V resnici pa danes žalibog stopa v ospredje le strankarska politika. Tudi to je potrebno, priznavamo, a ljudstvo, zlasti delavsko, je gospodarsko tako oslabiljeno, trpi toliko bedo, da mora danes zahtevati: *kruha in pravic nam dajte!*

Baš to dejstvo je vodstvu JSZ, ki je zborovalo v nedeljo, dne 8. septembra 1935., v Ljubljani, narekovalo dolžnost, da po šestih letih ponovno dvigne svoj glas v imenu delavstva in da s posebno spomenico opozori kraljevsko namestništvo in novo kraljevsko vlado na tiste neodločljive socialno-politične nujnosti, katere treba pred političnimi vprašanji ali pa vsaj istočasno z njimi brez odloga rešiti.

S tem, da je JSZ v imenu svojega članstva in v rešitev vsega jugoslovenskega delavstva, ponovno poslala spomenico na vse odločujoče faktorje, je dokazala, da je zvesta svo-

jemu programu, da je zvesta slovenskemu delavstvu, da zna izvršiti svojo nalogo, svojo dolžnost.

Da, ne le za svojo pravico, ampak za svojo dolžnost smatra JSZ, da opozori vse merodajne činitelje na obupne gospodarske in socialne razmere našega delovnega ljudstva, da pokaže na minimalne in najnujnejše zahteve našega in vsega jugoslovenskega delavstva.

To je bila dolžnost JSZ napram svojemu članstvu, dolžnost delavske strokovne organizacije do vsega delavstva, dolžnost organizacije do svojega naroda, do države in celotne družbe.

JSZ je to dolžnost izvršila. Na odgovornih faktorjih je pa, da izpolnijo zahteve te spomenice brez odlašanja.

Slovensko delavstvo, ti se pa zavedaj: takrat, ko so se vsi poskrili in ko so vsi molčali, je JSZ edina stopila na branik tvojih pravic, in takrat, ko je tvoja beda prirastla do vrhunca in so drugi videli vse druge nujnosti, le tvoje bede ne, takrat JSZ prva in edina zopet dviguje svoj glas v obrambo tvojih pravic.

Zvesta je bila JSZ tebi, slovensko delavstvo, zvesto ji ostani ti!

Stavka papirničarjev na Količevem še traja

Za kaj gre

Ze ponovno smo poudarili, zakaj je nastala stavka na Količevem. Razmere v papirnici so bile nevzdržne. Delavke se je sistematično izrabljalo v obliki, ki je proti ženski časti. Tudi z moškimi se je postopalo tako, da so bili grobo žaljeni v svojem moškem ponosu. Plače tudi niso bile sijajne. Vodstvo je delavstvo tako ustrašovalo, da mu je bilo pokorno na vsak migljaj, tudi takrat, če je bilo v srečo odločno proti.

Končno je telesna, še bolj pa duševna stiska prikipela do take točke, da je delavstvo čutilo, da mora nekaj napraviti, da ne more in tudi ne sme več živeti v takem položaju. Premišljevalo je o sredstvih. Po resnem preudarku je prišlo do spoznanja, da ni prav nobenega drugega svedstva, če se hoče otresti tega jarma in svoj položaj vsaj nekoliko zboljšati, kakor organizacija. Zato je šlo na delo, pri tem delu si je izbralo svojega voditelja. Ko je podjetje zvedelo, da se delavstvo organizira in ko je zvedelo, kdo je na čelu gibanja, je dva dni nato odpustilo tovariša Bukovca. Dočim je bil tovariš Bukovec prej eden najboljših delavcev in od podjetja kot tak tudi priznan, je postal naenkrat, dasi je edini tovrstni strokovnjak v podjetju, odvisen in nezanesljiv. Delavstvo je radi tega zapustilo delo. Ne radi odpusta, ampak ker je dobro vedelo, da gre za odločilni boj med dvema sistemoma. Podjetje ni hotelo organizacije, podjetje je hotelo imeti brezbrambno čredo, čez katero vlada po mili volji, delavstvo pa ni hotelo biti več čreda, ampak ljudje z vsemi pravicami, do katerih imajo pra-

vico kot ljudje. V tem boju gre samo za to in za nič drugega.

Socialnost podjetnika Bonača

Podjetniku je silno neljubo to gibanje, in sicer radi tega, ker ni prijatelj organizacije in pa ker je to gibanje posvetilo z bengalično lučjo, kakšne so razmere v tovarni. Podjetnik je ugleden član družbe gospodarstvenikov in kot tak tudi na zelo vidnem mestu. Svoj položaj izrablja v to, da skuša javnosti naslikati, da je delavstvo zapeljano po hujškah, da je tovariš Bukovec tisti nesrečni človek, ki je povzročil gorje delavstvu, da je vse to, kar je delavstvo navedlo v svojih pritožbah, ali pretirano ali so pa same čenče. Nasprotno slika sebe, kako je socialen in človekoljuben, saj se trudi od zore do mraka, ne zase, ampak za svoje delavstvo, za okolico Količevega itd.

Mi vemo pa to, da ni do danes niti eden podjetnik zgradil tovarne, da bi dal delavcem zasluzka, da bi dvignil blagostanje okoličanov, ampak samo radi tega, da bi pomnožil svoje premoženje. To pa je mogoče le s čim večjim dobičkom, dobiček je pa mogoče le na ta način, da je delavstvo prikrajšano na odškodnino za svojo storitev. Takšen je pač način kapitalističnega gospodarstva in podjetnik Bonač ni uvel v svoje tovarne drugačnega gospodarstva.

Socialnost in človekoljubnost odseva tudi iz stališča, kakršnega zavzema napram pritožbam delavstva. Dalje na 4. strani.

Minimalne zahteve našega delavstva

Spomenica kraljevim namestnikom. Spomenica ministrskemu predsedniku - ministru za notranje zadeve - ministru za socialno politiko in banu dravske banovine. Spomenica osrednjemu tajništvu delavskih zbornic v Belgradu in DZ v Ljubljani.

Na seji vodstva **Jugoslovanske strokovne zveze**, ki je zborovala v nedeljo, dne 8. septembra 1935, so navzoči pretresali socialni in gospodarski položaj našega delavstva in soglasno sklenili predložiti odločujočim činiteljem

spomenico

sledede vsebine:

Naša dolžnost je, da o nevzdržnih razmerah našega delovnega ljudstva izpregovorimo odkrito in jasno besedo in pokažemo **na minimalne in najnujnejše** zahteve našega in vsega jugoslovanskega delavstva za omiljenje bede in vsaj delno ozdravljenje žalostnih gospodarskih in socialnih prilik v naši državi.

Gospodarske in socialne razmere našega delovnega človeka so postale nevzdržne in ogrožajo zdrav razvoj naroda in države. Borbe, ki se v zadnjem času zaključujejo s štrajki, niso plod hujskanja, marveč samo obupen poskus

priporiti delu spoštovanje in pošten zaslužek.

Vsa teža gospodarske krize se rešuje predvsem na račun delovnega ljudstva. Ta način reševanja krize pa izpodmika tla tistemu resnemu in smotrenemu gospodarskemu občestvu, ki bi edino moglo dvigniti kupno moč širokih plasti delovnega ljudstva in tako dvigniti iz krize naše narodno gospodarstvo.

Delovno ljudstvo je kljub svoji pridnosti in podietnosti postavljeno pred najtežji problem:

kako s sredstvi, ki jih dobi kot odškodnino za svoje naporno delo — preživi sebe in svoje družine.

Delo danes ni več sredstvo, s katerim bi si človek mogel ustvariti primerno eksistenco. Plača 1'20, 1'50, 2'50 Din na uro, kar znaša v prvem primeru 230'—, v drugem 288'— in v tretjem 480'— Din na mesec, ne zadostuje za preživljanje niti ene osebe, kaj šele šest do osem in tudi več članske družine.

Današnje delavske plače v veliki večini ne dosegajo eksistenčnega minimuma niti za eno osebo. Zato delavske družine dobesedno stradajo. S tem propada fizično in moralno cel rod, kar ogroža zdrav razvoj naroda in načenja glodati na korenini naše gospodarsko, narodno in državno občestvo.

Da se delavstvo pred to bedo reši in rešuje, dela za vsako ceno dan in noč. To seveda rodi samo novo zlo. Stotine in tisoči ostajajo zaradi tega brez dela in zaslužka.

To nezdravo in neznosno stanje se je rodilo zaradi tega, ker se **socialno politična zakonodaja** v pogledu zaščite delovnega človeka **ne izvaja z zadostno in nujno strogostjo in doslednostjo**. Smo tako daleč, da se delavstvu v posameznih podjetjih odreka tista osnovna pravica, katero ima vsak državljan:

pravica do združevanja v obrambo svojih gospodarskih, socialnih, kulturnih in moralnih interesov in to kljub temu, da mu je po zakonu o zaščiti delavcev zajamčena.

Osemurni delavnik je uzakonjen in ratificiran na podlagi mednarodnih delovnih pogodb. Vendar je delavstvo pod silo opisanih razmer po veliki večini primorano delati dvanajst in tudi več ur dnevno, ne da bi moglo uveljaviti določila zakona o osemurnem delavniku.

Neizvajanje zakonito določenega delovnega časa ima za posledico brezposelnost ogromnega števila mladih delavcev. To uničuje tisoče mladih eksistenc in jih žene v družbi in državi nevarne ekstreme, kar mora roditi zle posledice v moralnem, gospodarskem in socialnem oziru.

Prav tako je potrebna odločna intervencija od strani države v pogledu **revizije zaposlenih inozemskih delavcev**. Vse kontinentalne države ščitijo v tem pogledu svoje delavstvo in repatriirajo priseljence. Le pri nas izdajajo državne oblasti še nadalje dovoljenja za zaposlitev inozemcev, kakor da bi ne imeli ne le zadosti, ampak celo preobilico lastnih izvežbanih moči, ki seveda ostajajo vsled tega brez dela.

Da se položaj delovnega ljudstva izboljša in vrne zaupanje naroda v državno upravo in njene zakone, je treba:

1. Državne oblasti naj skrbijo z vso strogostjo, da se delavstvu v nobenem primeru ne krati osnovna pravica, katero uživajo vsi državljani, **pravica združevanja**.
2. Da se **socialno politični zakoni** v pogledu varstva delavcev in nameščencev **striktno in dosledno izvajajo**.
3. Inspekcijam dela je treba dati sredstva in možnost, da morejo zares postati delavske **javno zaščitne ustanove**, kar sedaj niso.
4. Istotako naj državne oblasti dosledno skrbijo za **izvedbo osemurnega delavnika**, da morejo brezposelni vsaj delno dobiti zaposlitev.
5. Izvesti je treba **temeljito revizijo dovoljenj za zaposlitev inozemcev**.
6. Kolikor bi gornje mere ne omilile brezposelnosti, je za njeno omiljenje izvesti temeljito **brezposelno zavarovanje** po vzorcu modernih evropskih držav.
7. Ker so delavske plače padle daleko pod eksistenčni minimum in jih delavstvo pod silo gospodarskih razmer ne more primerno varovati, je v najkrajšem času izdati **zakon o minimalnih plačah**, diferenciranih po teritorijih posameznih Delavskih zbornic, na osnovi eksistenčnega minimuma.
8. Ogromna razbremenitev delovnega trga bi bila izvršena z **izvedbo starostnega zavarovanja**. To zavarovanje je čimprej oživitvoriti, za kar je v zakonu o zavarovanju delavcev iz leta 1922 že dana osnova.
9. Izvede naj se **starostno, invalidno in nezgodno zavarovanje poljedelskega in viničarskega delavstva**.
10. Zavarovanje rudarskega in plavžarskega delavstva je na robu propada. Zato je še posebno potrebna takojšnja izvedba temeljite **sanacije pokojninskega zavarovanja bratovskih skladnic**. Uzakoni naj se projekt, katerega so predlagali zastopniki delavstva.
11. **Zavarovanje zasebnih nameščencev Slovenije in Dalmacije je razširiti na celo državo**.
12. Za hišno-gospodinjске posle je izdati **poselski zakon**.
13. Da se obvarujejo delavske družine pred moralnim in fizičnim propadom, naj se **uvedejo izravnalne blagajne za družinske člane** po zgledu Francije in drugih modernih držav.
14. Izvesti je pri **vseh socialno-političnih zavodih popolno depolitizacijo** s svobodnimi volitvami, da bodo v resnici lahko služili delavski zaščiti in izboljšanju položaja širokih plasti delovnega ljudstva.
15. **Konvencije Mednarodnega urada dela**, katere je naša država že ratificirala, naj se **strogo izvajajo**, predložene a še ne ratificirane, naj vlada v **najkrajšem času sprejme in uzakoni**.
16. V zaščito naših izseljencev-delavcev naj vlada sklene potrebne **reciprocitetne pogodbe**, kakršno je n. pr. sklenila z Nemčijo, in to z vsemi državami v katerih se nahajajo naši izseljenci.
17. Vlada naj izda čimprej **pravilnike in uredbe** k obrtnemu zakonu in to v sporazumu z Delavskimi zbornicami in strokovnimi organizacijami.

Kakor iskreno pozdravljamo povratak k demokraciji, smo vendar mnenja, da samo politično-strankarska demokracija ne bo zadovoljila v skrajno bedo in obup pahnenih delavskih množic in da je zato silno nujno pristopiti k **reševanju gospodarskih in socialnih vprašanj**.

Neizvedba teh minimalnih zahtev našega in vsega jugoslovanskega delavstva bi rodila **katastrofalne posledice v moralnem in fizičnem pogledu našega naroda**, mora roditi **zle posledice za red in mir v državi**, kakor tudi za **zdrave odnose med posameznimi stanovni in sloji** našega naroda. Zavedajoč se velike odgovornosti, ki nam jo nalagajo izredno težki časi, in v skrbi za zdrav razvoj našega naroda, apeliramo na vse odločujoče činitele, da čimprej uveljavijo naše predloge v korist celote in še posebej v korist delavstva.

Jugoslovanska strokovna zveza

Ljubljana, dne 8. septembra 1935.

Žumer Srečko, l. r.

T. č. načelnik

Rozman Joško, l. r.

Tajnik

Pod silo razmer je delovno ljudstvo, organizirano v **Jugoslovanski strokovni zvezi**, izpregovorilo in pokazalo vso neskladnost sedanjega gospodarstva in trpljenja, ki ga zaradi tega preživlja.

To je storilo v zavesti svoje odgovornosti, ki jo ima napram sebi in svojim potomcem, kakor tudi državi in celi družbi.

Zahtevamo, da se spoštujejo naše **bitne pravice**:

svoboda združevanja,

socialno zaščitna zakonodaja,

da tako postane delovni človek res enakopraven z drugimi državljani.

Prepričani smo, da bodo oni, ki vodijo usodo naše države, razumeli klic brezpravnega in trpečega delovnega ljudstva in temu primerno storili vse, da se to bedno stanje širokih delovnih množic za vselej odpravi.

Delu slava, čast, oblast!

To, kar so za njega čenče, pomeni za delavstvo čast. Pač dva popolnoma nasprotna svetova v tem pogledu. Če niso taki dogodki, kakor so se dogajali v papirnici na Količevem nič, potem naj dudo podjetniki svoje žene in hčere na razpolago, delavk se pa naj ne dotikajo.

Kakšnih sredstev se poslužujejo nasprotniki delavstva?

Solidarnost delavstva v papirnici na Količevem je vodstvo presenetilo. Ni pričakovalo take zavesti in tako odločnega zadržanja. Bilo je pač navajeno doslej, da je imelo pred sabo ubogljivo čredo. Vedo prav dobro, da ne bodo ničesar opravili, dokler bo ta zavest in disciplina. Zato skušajo z različnimi sredstvi, tudi delavcev slabičev se poslužujejo za to, da bi zasejali med delavstvo nezaupanje in razdor. Dosedaj brez uspeha. Delavstvo bo poskrbelo, da bo tako tudi za naprej in ne bo napravilo veselja podjetniku, da bi se razbilo samo. Tega naj nikar ne pričakuje.

Odkrita beseda delavstva

Edino od podjetnika zavis, če bo šla stavka naprej ali če bo končana. Če je res tako socialen in človekoljuben, kakor pišejo nekateri meščanski časopisi, potem bo napravil in dejansko pokazal največji akt socialnosti s tem, da prizna, da so zahteve delavstva opravičene in jih tudi sprejel. Dokler tega ni, je za nas edina pot: Boj za naše človečanske pravice še naprej!

Viničarji

Ugleden katoliški mož, velevinogradnik iz obmejnih krajev, znan in viden vsepovsod, ne le, ko prihaja na Aleksandrovo cesto »Pri grozdu« na pečenko in vrček piva, je k svojemu veleposestvu dokupil te dni še eno posestvo ter je kupnino 66.000 Din takoj plačal v gotovini. Viničarji pa ga morajo tožiti pri sodišču za svoj malenkostni in težko prigarani zaslužek. Taka je torej prava kriza. Eni naj bodo še večji magnati, drugi pa zato vedno večji reveži.

Rudarji

ZAGORJE. V nedeljo, dne 15. t. m. se vrši obvezen članski sestanek za vse člane skupine v dvorani Zadruga doma ob 9. uri dopoldan. Poročata tovariša, ki sta se udeležila seje vodstva JSZ v Ljubljani. Sestanek je važen, zato naj se ga vsak sigurno udeleži! — Nadalje se pravi, da vsak po možnosti prispeva za naš prapor JSZ ali blagajniku ali kar na sestanku samem. Naša dolžnost je, da vsi kot eden združeni zgrabimo za delo, da se bodo naše vrste rudarjev še pomnožile! V nedeljo na svidenje!

Nameščenci

LJUBLJANA. Vse ljubljanske člane in članice vabimo na sestanek naše nameščenske zveze, ki se bo vršil v ponedeljek 16. t. m. ob 20. uri v prostorih JSZ na Miklošičevi cesti 22, I. Na dnevnem redu bo poročilo o Pokojninskem zavodu in delu nameščenskega odseka v Delavski zbornici. Posebnih vabil tokrat ne bomo pošiljali. — Odbor.

LJUBLJANA. Na zadnji redni seji načelstva nameščenske zveze JSZ smo med drugim obravnavali tudi okoliščine JSZ, v kateri se naroča, naj posamezne zveze in skupine začno z nabiranjem akcije za prapor JSZ. Z ozirom na to naprosimo vse člane, naj pri plačilu članarine vsak par dinarjev prispeva tudi za prapor JSZ. Tovariši in tovarišice, ki nakazujejo denar po čekovni položnici, naj kar ob tej priliki nakažejo, oni pa, pri katerih pobira članarino naš inkasant, naj to dajo njemu. S seboj bo imel v to svrhu poseben blok. Vsak naj prispeva, da bomo to zamisel mogli čimprej realizirati.

LJUBLJANA. Na načelstveni seji SZPTN 9. septembra 1935 je bila sprejeta članica Jurjevič Fani. Na tej seji se je med drugim obravnavalo tudi še o drugih za delo in razvoj naše nameščenske zveze važnih vprašanjih.

Zahvala

Vzajemni zavarovalnici za točno izplačano škodo po požaru na premičninah. Isto priznanje tudi zastopniku g. Velkovrhu za pravilno sklenjeno zavarovanje pri Vzajemni zavarovalnici, ki ga je uredil šele tri mesece pred požarom.

Vič, dne 9. sept. 1935.

Vovk Franc.

Seja vodstva Jug. strok. zveze

V nedeljo, dne 8. septembra 1935., je zborovalo v Ljubljani v organizacijskih prostorih vodstvo JSZ. Na dnevnem redu so bile sledeče točke: 1.) spomenica o delavskem položaju; 2.) javni shodi JSZ; 3.) volitve v OUZD; 4.) poročila funkcionarjev JSZ in 5.) Slučajnosti. — Seja, ki se je udeležilo 57 delegatov skupin, se je začela ob 9.30 in je trajala nepretrgoma do 14.15. Sejo sta vodila tov. Jože Gostinčar in Srečko Žumer.

Težišče obravnave je slonelo na osnutku spomenice kralj. namestništvu, kralj. vladi in drugim merodajnim činiteljem, s katero opozarja JSZ na obupen položaj delavstva in taksativno našteva tiste točke delavske zaščitne zakonodaje, ki jo je treba brez odloga in nujno rešiti. Spomenico objavljamo na drugi in tretji strani našega lista. O spome-

nici se je mnogo debatiralo in so se vanjo prejele točke, ki v osnutku niso bile upoštevane, a so jih predlagali delegatje. Vodstvo je močno poudarilo, da to niso kake programne točke, marveč le tisti minimalni del delavskih zahtev, ki jih je treba takoj oživiti.

Za predstoječe volitve v OUZD so se napravili potrebni začetno tehnični sklepi. V debati o poročilu o položaju Delavske zbornice je vodstvo dalo soglasno navodilo klubu krščanskih socialistov v njej.

O vseh vprašanjih se je doseglo popolno soglasje, in je tudi ta seja vodstva kakor predidna dne 15. avgusta pokazala popolno enotnost JSZ v vseh vprašanjih, ki so danes predvsem pereča.

Delavstvo in državne dobave premoga

Na rudarske strokovne organizacije prihajajo iz naših rudarskih revirjev številna vprašanja, ali je storjeno res vse, da se odvrne od naših rudarjev nevarnost, ki jim preti od ponovnega znižanja količin premoga, ki ga naročajo državne železnice v naših rudnikih.

Medstrokovni odbor rudarskih strokovnih organizacij je sklenil odgovoriti na ta vprašanja v časopisu.

Dosedanji potek akcije rudarskih strokovnih organizacij, s katerimi so sodelovali roko v roki predstavniki samostojnega gospodarstva in pa narodni poslanci ter drugi javni delavci, je v glavnem znan. Znano je tudi, da zaznamuje ta akcija vsaj majhen uspeh: izvajanje ukrepov, ki bi slovenske rudnike ponovno težko prizadeli, je za mesec dni odloženo.

Odložitev pa seveda še ne pomenja rešitve.

Ta mesec se bo vršila glede končne rešitve tega vprašanja težka borba, ki jo bodo morali dobojevati seveda predvsem faktorji, ki so za to v prvi vrsti policleani.

Rudarske strokovne organizacije pa bodo to borbo z napeto pozornostjo spremljale. Zakaj? Rudarske strokovne organizacije ponavljajo kot odgovor na to vprašanje ponovno dejstva, ki so jih obrazložila zadnje tedne v nešteti informacijah pred javnostjo in odločujočimi faktorji:

Od leta 1929. se je zmanjšalo v naših revirjih število zaposlenih delavcev za 4000, to je skoro za polovico. Mnogo rudarjev se je vrnilo v tem času v revirske občine iz inozemstva.

Zaposleni rudarji delajo v naših revirjih poleti le po 12 do 14 dni na mesec. Za večino delavcev znašajo v teh mesecih mesečni brutto zaslužki komaj po 500 Din, neto zaslužki pa niti po 400 Din. Odbitki so zato tako veliki, ker mora skrbeti v naših rudnikih vsak zaposlen rudar v povprečju še za enega nezaposlenega ali vpokojenca.

Rudarsko starostno zavarovanje, ki je bilo že prej v krizi, je prišlo po zadnji ponesrečeni reorganizaciji le še v težji položaj.

V ozkih dolinah okrog Trbovelj je nagomilenih 16.000 prebivalcev, ki so navezani posredno ali pa neposredno izključno na zaslužke iz rudarske produkcije. Od rudarske produkcije neodvisnih pridobitnih virov je tu malo.

Preseljevanje rudarjev v druge rudnike tega stanja vsaj za enkrat ne obeta bistveno olajšati. Zakaj pri vseh rudnikih v državi gre v glavnem le za bolj ali manj intenzivno stopnjo zaposlenosti. Dosedanje iz-

kušnje so pokazale, da novih delavcev po večini ne iščejo solidni rudniki, temveč nesolidni, ki ne morejo nuditi priseljenim rudarjem niti napol primernih prebivališč in ki zadržujejo priseljenim rudarjem težko prislužene že itak nezadostne mezde.

Rudarske strokovne organizacije teh dejstev ne ponavljajo zato, ker bi se želele vmešavati v trgovske posle, ampak zato, ker ne morejo iti preko tako težkih dejstev in molčati, ko sta življenje in eksistenca njih članstva najtežje ogrožena.

Pri tem položaju so se rudarske strokovne organizacije tudi zanimale, kakšni so razlogi, s katerimi se stalno nizevanje državnih naročil v naših rudnikih opravičuje.

Ugotoviti so morale, da so te argumentacije tako površne, da se mora zahtevati, da se iznesejo v javnost, da bodo pristopne objektivni strokovni kritiki, ki bo izrekla nedvomno težko obsodbo nad lahkornostjo, s katero se obravnavajo pri nas težki socialni in gospodarski problemi.

Rudarske strokovne organizacije poudarjajo dalje pred vso javnostjo, da ni čudno, da ustvarjajo uvodoma navedena težka dejstva v naših revirjih težko atmosfero. Vendar bi rudarske strokovne organizacije želele, da bi se ocenjevalo pravilno dejstvo, da je v naših revirjih letos mirneje, kakor je bilo v prejšnjih mesecih lani in predlanskim.

To je zato, ker rudarji ne žele, da bi mogel kdo upravičeno reči, da ima akcija rudarskih strokovnih organizacij, ki jo narekuje edino obupno gospodarsko in socialno stanje v naših revirjih, politično ozadje.

Rudarske strokovne organizacije prosijo rudarje tudi nadalje, da ne dajejo nobenega orožja v roke tistim, ki bi si ničesar bolj ne želeli, kakor da bi našli kako pretezo, s katero bi zmanjšali težo uvodoma navedenih dejstev.

Rudarske strokovne organizacije pa na drugi strani z vsem poudarkom opozarjajo, da je nujno potrebno, da se naše rudarsko delavstvo ne izživa s ponovnim nizevanjem državnih naročil pod pretežami, ki po našem globokem uverjenju ne vzdržijo objektivne strokovne ocene.

Poudarjajo dalje, da s tem, da se od ponovnega znižanja naročil v naših revirjih odustane, naš revirski problem še davno ni rešen in da je nujno potrebno, da se izgradi za te kraje odgovarjajoče brezposelnostno skrbstvo in da se stori v praven, da bo odtekal delovna sila iz teh krajev več, kakor se more storiti z nedoločenimi obljubami, ki so seveda najbolj poceni, a zato seveda brez vsake vrednosti.

TEČAJI NEMŠČINE v Delavski zbornici: začetniški, nadaljevalni in konverzijski; vpisovanje mladine ob 2. (vhod iz Čopove ulice, zadnja vrata, levo), odraslih ob 1/27. (glavni vhod, desno).

Urejuje in za uredništvo odgovarja: Peter Lombardo. Izdaja za konzorcij »Delavske Pravice«: S. Žumer. Za tisk: Slatnar d. z. o. z. v Kamniku: Vodnik-Knez.